

”Blattar i blaskan”

En postkolonial studie av bilden av de Andra i Sydsvenskan

Ellen Albertsdóttir
Tara Moshizi

Abstract

Studiens syfte är att undersöka bilden av invandrare i Sydsvenskans lokala nyheter. Detta görs utifrån ett postkolonialt perspektiv med användning av diskursanalys. Uppsatsen har också ett konstruktivt inslag bestående av en granskning av tidningens mångfaldsarbete genom intervjuer med ansvariga. Invandrare blir de Andra vilket tar sig uttryck i Sydsvenskan genom att de skildras som annorlunda från den svenska normen. De beskrivs som icke-jämställda, passiva och uppgivna och figurerar ofta som offer och i artiklar som handlar om problem. Det förekommer dock också att invandrare skildras positivt genom att de framställs som ett ovanligt undantag till schablonbilden av invandraren som omgiven av problem. Samtidigt skildrar en del artiklar inte nysvenskar som de Andra överhuvudtaget, medan andra osynliggör. Slutsatsen blir att personer med utländska namn överlag inte skildras på samma sätt som svenskar. Ett sätt för Sydsvenskan att avhjälpa detta skulle kunna vara att införa en mobil redaktion.

Nyckelord: Invandrare, Sydsvenskan, de Andra, massmedia, förorten

Antal tecken: 69 366

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	1
1.2 Teori	1
1.2.1 Tidigare forskning på området.....	2
1.3 Metod	3
1.3.1 Vilka är invandrare?.....	5
1.4 Material	6
1.5 Disposition	7
2 Skildringar av de Andra	8
2.1 Negativ annorlundahet	8
2.1.1 Kriminalitet	8
2.1.2 Problem	9
2.1.3 Passivitet och uppgivenhet	11
2.1.4 Problembilden av de Andra: förövare och offer.....	11
2.2 Positiv annorlundahet	12
2.2.1 Skånsk-araben och den timide kinesen	12
2.2.2 Positiva undantag som bryter mot normen.....	13
2.3 Osynliggörande	14
2.4 Neutral ton.....	15
2.5 Förorten	17
2.5.1 Förorten: kriminalitet och problem	17
2.5.2 Förorten enligt förortsborna	18
3 Sydsvenskan och mångfalden	20
3.1 Sydsvenskans arbete för mångfald.....	20
3.2 Analys och konstruktiva förslag.....	22
4 Avslutning	24
5 Referenser	26

1. Inledning

Vi träffar aldrig Mohammed från Rosengård och Fatima från Lindängen, vi har inga personliga erfarenheter av förorten. Det vi läser i Sydsvenskan om Mohammed och Fatima blir därför sanningen. Mediernas verklighet blir ofta också vår verklighet. Demokrati handlar till stor del om inkluderande, och om invandrare marginaliseras och skildras felaktigt eller orättvist menar vi att detta i grunden är ett demokratiskt problem, vilket var anledningen till att vi intresserade oss för problematiken.

1.1 Syfte och frågeställning

Vårt syfte är att undersöka bilden av invandrare i Sydsvenskan då vi efter att ha följt debatterna om till exempel hedersmord och slöjans vara eller inte vara har en bild av att skildringen av nysvenskar i media, i vårt fall Sydsvenskan, kan vara stereotyp och orättvis. Vi ska undersöka om människor med utländsk bakgrund skildras annorlunda och i så fall på vilket sätt. Vi kommer också, eftersom det i detta fall ligger nära bilden av invandrare, kort undersöka hur Rosengård och Lindängen skildras. Dessutom planerar vi att granska Sydsvenskans arbete för mångfald. Vi anser att detta är relevant då vi vill ha ett konstruktivt inslag i vår uppsats. Genom vår förförståelse menar vi att man troligen har problem på redaktionerna när det kommer till invandrarskildringar och mångfald. Vi vill undersöka hur man gjort och diskutera vidare hur man kan göra för att vidare förbättra journalistiken. Vi kommer också, som ett konstruktivt inslag, intervju förtroddare för Gringo som vi ser som en motreaktion till traditionell media, en rapportering *för* snarare än *om* förorten och invandrare.

Vår frågeställning är: Hur skildras invandrare i Sydsvenskans lokalnyheter?

1.2 Teori

Vi utgår från postkolonial teori och vår tes är att Sydsvenskan med svenskheten som norm skildrar invandrare som något annorlunda, som de Andra. Vår utgångspunkt är att invandrare ses som avvikande (Dahlstedt 2005, s.113). Den postkoloniala teorin utgår från relationen mellan kolonisatören och den koloniserade; och utifrån vitheten mot svartheten. Intelligens, medvetenhet och civilisation är enligt postkoloniala studier vad vithet associeras med och vilket

”de ofullkomliga icke-vita” lider brist på (Mc Eachrane-Faye 2001, s.13). Men det är annorlunda idag och det handlar inte längre enbart om hudfärg utan om vad Michael Mc Eachrane och Louis Faye i antologin *Sverige och De Andra* (2001) kallar för ”nyrasism, etnisk rasism, kulturrasism” (Mc Eachrane-Faye 2001, s.14). ”Otherness”, att vara den Andre, konstrueras främst utifrån kultur och kulturella skillnader (Bredström 2003, s.80). Teorin är därmed användbar även idag, trots att Sverige inte var någon stor kolonialmakt. Istället för att tala om vithet är det i detta sammanhang ”svenskheten” som är normen.

Med svenskheten som norm ser vi invandrare som de Andra, och vi ser också den skarpa dikotomin mellan stereotypen om de förnuftiga och jämställda svenska männen och de kvinnoförtryckande muslimska. Vi ser hur de Andra tillskrivs negativa egenskaper samtidigt som svenskar, ”vi”, tillskriver oss själva positiva. Normalitet mot avvikelse, civilisation mot barbari. På samma kan förorten uppfattas som en avvikelse mot den svenska normaliteten och den ena polen, normalitet, är per definition överordnad avvikelserna (Dahlstedt 2005, s.107).

Katarina Mattsson, doktorand i kulturgeografi, lyfter i *Sverige och de Andra* (2001) fram begreppet ”invandrare” som en ”diskursiv tvångströja” som tvingas på en grupp i befolkningen och ofrånkomligen definierar dem som de Andra som Annorlunda. Hon konstaterar också att det inte handlar om att inte vara född i Sverige, utan istället om ”afrikaner snarare än amerikaner, muslimer snarare än kristna och svarta snarare än vita” (Mattsson 2001, s.260). Samtidigt osynliggör man människor och vägrar se dem som något annat än Invandrare, som något annat än Annorlunda. Andra egenskaper som tillhör identiteten och skulle kunna möjliggöra identifikation mellan människor av olika nationaliteter, till exempel kön, klass och politisk åskådning, suddas ut (Mattsson 2001, s.259). Vi har trots detta valt att använda oss av begreppet, av skäl som vi diskuterar senare i uppsatsen.

1.2.1 Tidigare forskning på området

Det finns ett flertal vetenskapliga undersökningar som undersökt hur invandrare skildras i massmedia utifrån en postkolonial teorianknytning. Vi har bland annat läst Magnus Dahlstedts avhandling *Reserverad demokrati* (2005) som handlar om nyhetsmedier och deras skildring av förorten samt “Gendered racism and the production of cultural difference: media representations and identity work among ‘immigrant youth’ in contemporary Sweden” (2003), en vetenskaplig artikel av Anna Bredström. Dahlstedt belyser massmedias schablonbild av invandraren som politiskt passiv och alienerad (Dahlstedt 2005, s.121). Den stigmatiserande bilden av invandraren, i detta fall muslimer, kan också vara splittrad. Å ena sidan förtryckande muslimska män eller kriminella ungdomar, å andra sidan passiva kvinnor i slöjor (Fazlhashemi 2001, s. 155-156).

Det förekommer dock inte enbart en stigmatisering utan även en exotisering och en romantisering av den Andre (Fazlhashemi 2001, s. 156), vad Per-Markku Ristilammi i den etnologiska studien *Rosengård och den svarta poesin* (1994) kallar för ”en pendling mellan positiv och negativ annorlundahet” (s.54). Även

Dahlstedt diskuterar det faktum att även om artiklarna domineras av det negativa förortslivet finns det även reportage som skildrar inslag i förorten som om de vore exotiska (Dahlstedt 2005, s. 124). Tankar om exotism sammanvävd med rasism är inte nya. En av Edward Saids, en av de stora inom postkolonialismen, grundtankar är att koloniserarens bild av Asien och Mellanöstern var romantiserad och falsk. Han menade att detta användes som en ursäkt för att kolonisera och kuva de Andra (www.wikipedia.org, 20.5.2005).

Dahlstedt skriver att invandrare, de Andra, sällan ses som något annat än kulturella varelser som ovillkorligen är fastlåsta och ”styrda av sina främmande kulturella rötter” (Dahlstedt 2005, s.133). Invandraren är alltså ofrånkomligen fastlåst i sin patriarkala kultur medan svenska mäns brott mot kvinnor sällan anses ha något att göra med kultur. Anna Bredström skriver om ”Rissnevåldtäkten”, ett våldtäktsfall år 2000 som blev till en mediediskussion om ”invandrarkillar” som våldtar svenska flickor och att deras kultur, och medföljande kvinnosyn, är orsaken. Det talades om en kulturkrock mellan den sunda svenska kulturen och den patriarkala (Bredström 2003, s.79). Att skylla det på kulturen blev också aktuellt i Fadime-fallet 2002, då en kurdisk kvinna blev mördad av sin far. Svensk kultur mot kurdisk kultur, civilisation mot barbari och normalitet mot avvikelse (Dahlstedt 2005, s.107). Våldet mot kvinnor sågs, och ses, som något kurdiskt och som något som tillhörde den kurdiska kulturen och andra ”invandrarkulturer” (Bredström 2003, s.80). Dessa kulturer var till skillnad mot den ”jämställda” svenska kulturen förtryckande. Rubriker i massmedia gav bilden av invandarmän som mer patriarkala än svenska män och av invandrarkvinnor som mer förtryckta än svenska kvinnor (Bredström 2003, s.80).

1.3 Metod

En diskurs definierar ramarna för vad som får sägas och tänkas inom ett område och anger hur det sägs. På det viset cirkulerar enligt Michel Foucault även makten inom diskursen genom att sanningar skapas och saker och ting tas för självklara (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 2002, s.19-20). En del hävdar att diskursanalysen är ovetenskaplig och meningslös då den inte kan anses ha några sanningsanspråk. Poststrukturalisternas försvar har varit att diskursanalysen som inga andra kan ”blottlägga de dominerande diskursernas antaganden och sanningsanspråk” (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 2002, s.22). Därför är diskursanalys rätt metod om man vill diskutera och motarbeta rasistiska och felaktiga bilder av de Andra (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 2002, s.22), och den enda användbara metod vi ser möjlig för att undersöka *hur* invandrare skildras.

Eftersom det postkoloniala forskningsfältet är så pass influerat av poststrukturalismen är diskursanalys en passande metod när man arbetar med postkolonial teori. Det poststrukturalistiska perspektivet sätter språket i centrum, och språket är enligt poststrukturalisterna viktigt i skapandet av identiteter och politik. Poststrukturalisterna ser dock inte språket som en spegel som reflekterar skeenden i världen (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 2002, s.17), som att vi inte ser

massmedia som en spegel som korrekt återger verkligheten utan snarare skapar den. Enligt lingvisten Ferdinand Saussure, vilket senare utvecklats av filosofen Jacques Derrida, ses språket som strukturerat kring motsatser som man och kvinna, vit och svart och därmed som i vårt fall även svensk och invandrare. Den ena motsatsen är dominerande och den andra beroende och undergiven. Detta innebär dolda maktförhållanden och att inga gråzoner tillåts. Man är antingen svensk eller invandrare, vit eller svart (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 2002, s18).

Vi inser dock att diskursanalys kan vara en problematisk och komplicerad metod, då den inte ger några färdiga mallar att använda sig av (Bergström & Boréus, 2000, s. 238). Eftersom det finns olika sätt att tolka är det framförallt viktigt att vi motiverar våra tolkningar och för en öppen argumentation (Esaïsson et al 2004, 243). För att göra det tydligt för läsaren hur vi kommit fram till våra slutsatser kommer vi också att vara noggranna med att redovisa delar av materialet tillsammans med vår analys av det. Detta för att visa hur vi gått tillväga och för att vi eftersträvar öppenhet (Esaïsson et al 2004, s. 248-249).

För att undvika vidare problem med validiteten ska vi noga definiera de analysredskap vi ska använda i läsandet. De frågor vi ställer till materialet när vi gör vår undersökning är huruvida invandrare skildras annorlunda och i så fall på vilket sätt. Vi anser att vi genom att ställa våra frågor, som ligger nära vår ursprungliga problemformulering, verkligen undersöker det vi vill undersöka och att validiteten därmed bör bli hög.

I valet mellan förhandsdefinierade kategorier och en metod där man utvecklar kategorierna under studiens gång, har vi valt det tidigare (Esaïsson et al 2004, s.240). Våra kategorier växte dock fram i första läsningen av materialet, när vi hade ett öppet förhållningssätt och uppfattade hur materialet såg ut och vilka skildringar som återkom. Vi inspirerades av begreppen positiv och negativ annorlundahet (Ristilampi 1994, s.154), två begrepp som återkommer i olika former i forskningen kring denna problematik. Våra kategorier blir därför ”Positiv annorlundahet” som vi definierar som det *exotiska* och det *spännande*, och även som *positiva undantag* till den negativa bilden, och ”Negativ annorlundahet” som ger en onyanserad bild av den Andre som genomsyras av *kriminalitet*, *problem* och *passivitet*. Det kan till exempel handla om kvinnoförtryck och kvinnor i slöja, förövare och offer. Vi anser att detta är tillräckligt öppna kategorier för att vi inte ska låsa analysen efter våra förväntningar på materialet utan kunna vara öppna när vi läser.

Vi har också en tredje kategori som handlar om texter i neutral ton, där texten skildrar nysvensken på samma sätt som svenskar. Därmed inkluderar vi även artiklar om invandrare där ursprunget är irrelevant, då det är intressant i sig. Vi utgår från dessa kategorier och från en mer abstrakt kategori: osynliggörandet. Osynliggörandet är något som förekommer i alla texter som inte inkluderar personer med utländska namn, i de fall det hade funnits en möjlighet till det. Vi har därför valt att enbart ta upp det där osynliggörandet blir uppenbart, som när man till exempel enbart frågar personer med svensk bakgrund i olika frågeenkäter och när invandrare som är med på bilden sedan inte får uttala sig i artikeln.

Diskursanalys kopplas i första hand till idécentrala snarare än aktörscentrala studier (Esaïsson et al 2004, s. 242). Metoden har blivit kritiserad för att den

saknar möjligheter att lyfta fram och peka ut enskilda agenter. Diskursanalysen kan bidra till ökad förståelse för hur kollektiva identiteter skapas, men tillhandahåller inga teorier om enskilda människor (Bergström & Boréus, 2000, s. 258-259). Författarna till *Metodpraktikan* (2004) protesterar dock mot argumentet om att aktörer inte är relevanta vid diskursanalyser, och menar att man inte får förbise det faktum att en idé bärs fram av någon och att slutsatser kan variera beroende på vilken aktör som har möjlighet att presentera sina idéer (Esaissson et al 2004, s. 242).

Vi har valt att i viss mån lyfta fram enskilda aktörer och kommer inte enbart att använda oss av textanalytisk metod utan även av samtalsintervjuer i liten skala. Detta för att vi vill att ansvariga på Sydsvenskan ska få möjlighet att kommentera vår undersökning, och då vi inte enbart vill presentera resultatet av en diskursanalys utan även diskutera problematiken vidare. Eftersom vi intervjuar ett fåtal personer gör vi ett snävt urval, men vi gör inte alls lika djupa intervjuer som man möjligen skulle göra om man använde samtalsintervjuer som enda metod (Esaissson et al 2004, s. 243). Detta eftersom vi ser våra intervjuer framförallt som ett komplement. Vi kommer dock inte att peka ut enskilda journalister i vår undersökning. Detta eftersom vi vill göra en helhetsanalys av materialet och inte en analys av enstaka artiklar och därmed journalister.

1.3.1 Vilka är invandrare?

En relevant diskussion är vad vi menar med invandrare. Vi inser att begreppet är problematiskt då det långtifrån är en homogen grupp. Vi riskerar att göra om det misstag som redan gjorts, sammanslå ett antal olika invandrargrupper med individer med skilda nationaliteter enbart för att de har icke-svenska namn. Vi vill därför förtydliga hur vi i denna uppsats använder begreppet och även motivera det.

I analysen exkluderas människor med nordiska, anglosaxiska och västeuropeiska namn. Gemensamt för den grupp individer i den heterogena grupp ”invandrare” vi undersöker är att deras kultur och språk betraktas som främmande och annorlunda. En skillnad görs mellan skandinaver och personer från till exempel Mellanöstern och det är kärnan av detta vi vill komma åt med vår undersökning.

De flesta romer har levt i Sverige mycket länge och kan inte direkt ses som ”invandrare”, men deras kultur ses som ”främmande” och de betraktas som de Andra på samma sätt som många personer med utländsk bakgrund gör. Vi inkluderar dem därför i vår undersökning.

1.4 Material

Vi har valt att arbeta med primärmaterial och att under april månad 2005 göra en närläsning av det redaktionella innehållet i tidningen Sydsvenskans C-avdelning, Lundaeditionen. Denna edition skiljer sig en del från Sydsvenskans övriga editioner men vi anser inte detta vara en faktor som kommer att påverka vår helhetsanalys. I lokaldelen förekommer nyheter och reportage relaterade till Malmö, Lund och "Omkretsen" vilket inkluderar Burlöv, Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Staffanstorps, Svedala, Trelleborg och Vellinge och sportnyheter som vi dock valt att utesluta. Vi inkluderar dock de sportnyheter som inte ingår i Sport-avdelningen utan i lokalnyheterna, det vill säga sport som lokalredaktionerna täcker.

Anledningen till att vi valt att begränsa oss till Sydsvenskans lokalnyheter är att vi vill undersöka bilden av invandrare i ett vardagligare sammanhang. När det handlar om nationella nyheter kan man hävda att det inte finns särskilt många människor med utländsk bakgrund på höga poster i samhället men det är ett argument som inte går att använda när det handlar om lokalnyheter. Vi utesluter sport och internationella nyheter då vårt urval baseras på utländska namn och på dessa sidor finns det många med utländska namn utan att de för den sakens skull är invandrare. Det kan till exempel vara utländska presidenter. Orsaken till att vi valt just Sydsvenskan är att det är den största tidningen i vårt område och att den utgår från Malmö som är en stad där en stor del av invånarna har utländsk bakgrund. Eftersom det till stor del handlar om nyhetsartiklar finns det inte i texten lika uppenbara värderingar som i till exempel reportage där ramarna inte är lika stränga. Samtidigt kan man hävda att det inte finns det ingen objektiv journalistik, och det finns därmed även i nyhetsartiklar ett urval och en vinkling, en innebörd. Det är intressant vilka man låter komma till tals och varför.

Materialet vi ska undersöka är samtliga utgåvor som publicerades under april månad 2005. Det ska tilläggas att det under den här tiden inte inträffade några speciella händelser som skulle ha kunnat göra den månaden icke-representativ för Sydsvenskans sätt att skildra invandrare i allmänhet. Efter att ha gjort en första närläsning och skapat oss en överblick av materialet ska vi gå igenom texterna ytterligare för att inte riskera att missa något som kan vara av relevans för undersökningen.

Det vi ser som källkritiskt problematiskt är intervjuerna, där man får anta att till exempel intervjuerna med ansvariga på Sydsvenskan kan vara vinklade. Det går inte att bortse från att materialet vi får därifrån kan bli en partsinlaga, och tendenskriteriet blir därmed aktuellt (Esaïsson et al 2004, s.312). Även andra intervjuer och annat material riskerar att vara vinklade. För att motverka detta ifrågasätter vi ständigt vårt material.

Utöver tidningsmaterialet kommer vi också att använda oss av sekundärmaterial i form av böcker och eventuellt artiklar om postkolonial teori och diskursanalytisk metod.

1.5 Disposition

Vi kommer i kapitel två att analysera den negativa, den positiva och den neutrala bilden av de Andra i Sydsvenskan. Vi kommer också att undersöka osynliggörandet och bilden av förorten. I samband med det intervjuar vi företrädare från Gringo. Efter detta följer kapitel tre om Sydsvenskans mångfaldsarbete, intervju med chefer på tidningen och därpå en avslutande analys.

2 Skildringar av de Andra

2.1 Negativ annorlundahet

Den vanligaste skildringen av invandrare är en stigmatiserande sådan och invandraren är enligt denna schablonbild oinformerad och alierad (Dahlstedt 2005, s. 118). Skottlossning på kyrkogården, aborter och kvinnomisshandel. Förövare och offer. De Andra är annorlunda, inte riktigt som vi.

De flesta debatter kring problematiken handlar också om specifika ”invandrarproblem” och invandrare får sällan komma till tals när det handlar om annat än just det: gängvåldtäkter, hedersmord, framtvingade barnbröllop och kvinnlig omskärelse. Genom att låta debatter om mångfald och det nya Sverige handla om främst det skapar och utvecklar man skillnader mellan det svenska och det Andra. Nyhetsvärdet är också betydligt högre när icke-vita män står bakom kvinnobrott än när svenska män gör det, och i de fall det handlar om svenska män kopplas deras beteende aldrig till någon svensk kultur. Då handlar det om enstaka svenskar, medan det bland invandrare anses vara kulturellt betingat (Bredström 2003, s.82).

Edward Said har uttryckt det kärnfullt: ”När araben får så stort utrymme att den uppmärksammas är det i således i form av något negativt” (Said 2004, s.426). ”Araben” kan bytas ut till ”kurden” eller ”östeuropén”, mönstret och problematiken är densamma.

2.1.1 Kriminalitet

Sydsvenskan har i flera artiklar behandlat en skottlossning på en begravning i Lund. Romerna skildras som märkliga, inte som vi. En anonym rom säger till Sydsvenskan: ”Man kan säga att det rör sig om en familjefejd. Det är lång historia, olycklig kärlek och pengar och sånt” (SDS 7.4). Detta följs sedan upp med artikeln ”Romsk rättegång ska lösa storbråket” där ingressen är väldigt talande: ”En man blev knivskuren. En kvinna avlossade skjutvapen. Men polisen hålls utanför” (SDS 8.4). Artikeln handlar om att storbråket kommer att tas upp i romernas interna rättsystem, och det beskrivs med dramatiskt språk som påminner om inledningen till en maffiafilm. En anonym släkting till den man som begravdes då skottlossningen skedde säger att romer har lågt förtroende för samhället då de blivit utstötta. Sydsvenskans rapportering blir dock ytterligare en

diskriminering då de beskrivs i mystiska ordalag, som en sekt eller en maffia. Annorlundaheten genomsyrar rapporteringen.

En sektledare är internationellt efterlyst. Han är misstänkt för människohandel och har i hemlandet blivit dömd för sexuellt utnyttjande av minderårig. Redan i ingressen får vi veta att han är rumän. Hans ursprung diskuteras vidare i artikeln, och det berättas även att han sökt asyl i Malmö och i samband med det blivit gripen då polisen fann honom i Interpols register över efterlysta. Texten lyder: ”I samband med att målet mot honom flyttades mellan två olika domstolar i Rumänien försattes han på fri fot i juni 2004 och passade på att fly utomlands.” Det faktum att han är kriminell tillsammans med att han är rumän, används för att få honom att uppfattas som den Andre (SDS 6.4). Samtidigt vore det märkligt om hans ursprung utelämnats eftersom han är på flykt från Rumänien, internationellt efterlyst och har sökt asyl. Detta är dock enda gången en rumän förekommer i Sydsvenskan under undersökningen, och då är det en kriminell sektledare på flykt.

2.1.2 Problem

Malmö toppar statistiken när det gäller det totala antalet aborter. Många av de kvinnor som gör upprepade aborter kommer från östeuropeiska länder som Ryssland, Rumänien och Bulgarien. En svensk kvinnlig läkare säger: ”De kan väldigt lite om preventivmedel då det var förbjudet i hemländerna. Abort blev därför enda lösningen och det sitter fortfarande djupt och ses som ganska odramatiskt.” Hon säger också att det handlar om personligt ansvar, lyfter fram en kvinna som gjort nio aborter och uteblir från preventivmedelsrådgivning (SDS 8.4). Bilden av dessa kvinnor blir därför att de inte vet bättre eftersom de inte är som oss. Kvinnorna blir också skuldbelagda, detta samhällsproblem blir främst deras individuella ansvar. Sydsvenskan intervjuar enbart en svensk kvinnlig läkare på Universitetssjukhuset Mas. Inga kvinnor kommer till tals och ger sin bild, vilket förvisso är förklarligt då det är ett känsligt ämne.

En liknande artikel behandlar istället kvinnomisshandel och att många förövare har utländsk bakgrund. De dömda Lundamännen kommer från England, Island, Kurdistan, Albanien, Mali och Pakistan (SDS 16.4). Kvinnomisshandel blir framförallt ett problem för de Andra, och det faktum att även svenska män misshandlar kvinnor talas det inte om. Det närmsta artikeln kommer detta är ett konstaterande om att kvinnomisshandel förekommer i alla samhällsklasser. De nämner också att svenska kvinnor liksom kvinnor med utländsk bakgrund blir besvikna när de polisanmäler och inget händer. Men samtidigt som män med utländsk bakgrund pekas ut lyser de svenska männen med sin frånvaro. En svensk man från BRÅ säger att personer med invandrarbakgrund är överrepresenterade när det kommer till denna form av brott och även statistiken på nedlagda utredningar visar på överrepresentation (SDS 16.4).

Bilden av kvinnorna med utländsk bakgrund är dock något mer positiv än bilden av männen. Anledningen till att dessa kvinnor är överrepresenterade anses vara att de ofta inte har någon annan än polisen att vända sig till. En polis säger: ”Jag har mött många misshandlade kvinnor som kommit hit från andra länder och

fått sin ställning som kvinna stärkt medan mannens status har sjunkit. Och detta har varit orsak till konflikter som slutat med misshandel”. Polisen säger också att hon ”mött en speciell beslutsamhet hos många invandrarkvinnor” och bilden av dem blir därför inte den vanliga rollen av passivitet och uppgivenhet. De får dock inte heller nu själva komma till tals och de är fortfarande de Andra (SDS 16.4). Det är även här ett känsligt ämne men i sådana fall anonymiserar man ofta personen. Om det hade varit en artikel om misshandlade svenska kvinnor kan man anta att det hade varit mer sannolikt att man hade låtit en av dem komma till tals i en sidoartikel.

Ett reportage om en svensk forskarassistent som är gift med en rysk man tecknar även det en negativ och märklig bild av den Andre. Reportaget är en del av Lundareaktionens ”Skicka vidare”, en reportageserie som följer ”vanliga Lundabor”. Eftersom det är ett reportage är ramarna inte lika strikta som när det handlar om nyhetsartiklar, och journalisten skriver: ”Trots att hon lever med en man som kan tänkas ha en annan syn på könsroller och arbetsfördelningen i hemmet upplever hon inget problem på det planet”. Journalistens fördomar lyser igenom och läsaren får en bild, eller sin bild bekräftad, av den ryske mannen som kvinnoförtryckande. Mellan raderna: till skillnad från sunna Sverige där arbetsfördelningen i hemmet går smidigt och där synen på könsroller är sund. Hon fortsätter med att berätta att forskarassistenten ”har hela ansvaret för barnen och deras skolgång. Maken tar hand om hus och bil” (SDS 17.4). Det senare är möjligen vanligt även i svenska familjer, men här diskuteras uttryckligen fördelningen inom familjen. Det faktum att den enligt forskarassistenten fungerar bra lyfts fram vilket troligen inte gjorts om maken inte hade varit rysk. Den svenskryska familjen framställs mellan raderna som ett undantag, om än fungerande, till bilden av den jämställda svenska familjen.

Den 17 april gör Sydsvenskan ett större reportage från Casino Cosmopol i Malmö. Där träffar de Ahmet Özkan, en Casinogäst som har gått dit regelbundet i flera år. ”Du vet, jag är arbetslös. Det är inte så kul att sitta hemma ensam. Här känner jag folk. Man fikar och snackar” lyder citatet. Vidare handlar texten om hur han till en början hade tur med spelandet och lyckades gå hem med stora vinster, men att kurvan nu har vänt och att han förlorar 90 procent av allt han satsar. ”Det är som en hypnos”, säger han. Artikelns är ett typexempel på negativ annorlundahet. Problem, passivitet och uppgivenhet är tre ord som lyser igenom skildrandet av den här mannen. Han utmålas som avvikande, inte riktigt som ”oss”.

Detta tydliggörs inte minst i det faktum att den andra gästen som intervjuas i reportaget är en svensk kvinna och att hennes erfarenheter av casinot är en solskenshistoria. ”Hon tycker att Casinot är en trevlig plats att gå till tillsammans med sin man. De brukar spela för några hundra varje gång” står det. Den svenska kvinnan med ett avslappnat förhållande till spel blir en motbild till den spelberoende utländske mannen. ”Man får liksom kontrollera själv, så man inte går för långt. Men för oss är det bara en kul grej” säger hon för att i nästa andetag berätta om vad hon ska göra för de 800 kronor och hon vunnit under kvällen. Tilläggas bör att det förekommer ytterligare en man med utländskt namn i artikeln, och han uttalar sig i egenskap av representant från Spelberoendes

Riksförbundet. Bilden av invandrar mannen är i detta reportage sammanvävd med bilden av spelmissbrukaren (SDS 17.4).

2.1.3 Passivitet och uppgivenhet

Romer får komma till tals i en artikel om romernas firande av sin nationaldag och journalisten låter dem tala om hur det är att varje dag bli diskriminerad och leva utanför samhället. Artikeln låter romer komma till tals i ett annat sammanhang än kriminalitet och namngivna romer är huvudaktörer i texten. Detta är ovanligt, samtidigt som romer ofta står som exempel på en förtryckt grupp (<http://www.quickresponse.nu>, 14.4.2005). Det senare präglar även denna artikel som genomsyras av uppgivenhet och maktlöshet, en rubrik lyder: "Romer känner sig maktlösa" (SDS 9.4). Bilden vi får av romerna är att de inte är som vi, de har problem med jämställdhet och kontakten med svenska myndigheter och det svenska samhället. Syftet med artikeln är dock gott, poängen tycks vara att tala med romer om hur det är att vara rom och uppmärksamma deras nationaldagsfirande. Romerna sörjer påven och även tsunamikatastrofen i Sydostasien. De får därmed en annan identitet än enbart den klassiska som den "kriminella zigenaren", de får en identitet som katoliker och som svenskar, genom deltagandet i sorgen kring katastrofen, också. Artikeln avslutas med att ordföranden i romernas riksförbundet säger att de har problem, men de försöker lösa dem. Men det dominerande i artikeln är inte målmedvetenhet utan uppgivenhet och stor sorg.

En irakisk man blir intervjuad då han förlorat sin A-kassa efter att ha missat ett enda tillfälle av sin arbetsmarknadskurs. Det påpekas i texten att han tar socialbidrag för att försörja sig och sin familj, och trots att journalisten gett mannen utrymme att säga att han verkligen *vill* arbeta, framstår han ändå som ett offer. Han är offer på det sätt att han misslyckas med att skaffa sig ett jobb och för att han nu inte ens har en A-kassa att ta hjälp av. Mannen beskrivs som uppgiven och utom allt hopp, han säger bland annat att han ska flytta hem till Irak då han inte får något jobb i Sverige (SDS 28.4). Det framgår att han inte skulle ha suttit i samma situation om det inte vore för att han är invandrare. Detta trots att arbetslöshet är ett generellt problem som drabbar alla, oavsett ursprung. Det faktum att arbetslösheten enligt mediebildens anses vara förödande för en invandrare men inte för en svensk är också en faktor i denna artikel (Sandström 2005, s.98).

2.1.4 Problembilden av de Andra: förövare och offer

Aborter, kvinnomisshandel och spelmissbruk framställs som särskilda invandrarproblem. Även om det framgår att även svenska kvinnor till exempel utsätts för misshandel är det inte det artikeln handlar om. En svensk, generellt sett enligt Sydsvenskan, gör inga aborter, misshandlar inga kvinnor och spelar absolut inte bort sina sista pengar på spel. Familjer med annan kulturell bakgrund än

svensk riskerar också att få problem med könsroller och jämställdhet. Att detta är ett faktum, är enligt artikeln i Sydsvenskan om kvinnan som är gift med den ryske mannen, en självklarhet. Det förekommer dock också en motbild, i ett fall, till schablonbilden av ”invandrarkvinnan” som passiv och uppgiven.

Det förekommer också få artiklar som berör invandrare och kriminalitet. Det kan förvisso bero på att man sällan namnger gärningsmän och att kriminaliteten därför desto mer kommer att förknippas med områden. Vi återkommer till detta i avsnitt 2.5 om Förorten.

2.2 Positiv annorlunda

Det har blivit allt vanligare att skildra främmande kulturer som något spännande och exotiskt. Men genom att vända på stereotyperna bekräftar man enbart dem (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 1999, s.22). Exotismen och rasismen vilar på samma stereotyper och den Andre är därmed ”dömd att pendla mellan polariteter” (Eriksson-Eriksson Baaz-Thörn 1999, s.39). Oavsett om bilden av de Andra är exotisk eller stigmatiserande är det fortfarande en bild av de Andra.

Det finns också exempel på när man lyfter fram enstaka invandrare som positiva undantag till den rådande normen, där de inte framställs som spännande och exotiska utan något så ovanligt som en invandrare som inte ”behöver sälja knark eller köra BMW för att komma fram” (SDS 2.4).

2.2.1 Skånsk-araben och den timide kinesen

Det finns enbart två exempel då man vänder på stereotyperna och pekar ut personerna i artiklarna som exotiska och spännande. Den ena handlar om ett litet barn som heter Mohammed Jönsson och anledningen till att han blir omskriven är att han har något så ovanligt som ett skånsk-arabiskt namn (SDS 3.4). Mohammed pekas ut som ett undantag, som något som bryter mot normen. Samtidigt görs inte detta med några negativa ordalag, utan framstår mer som någonting sött, exotiskt och alldeles särskilt.

Det andra personporträttet handlar om en bordtennistränare i Eslöv som är aktuell då ett SM-guld ses som en möjlighet och ”bordtennisfeber råder i Eslöv”. Trots att rubriken är ”Alla vill snacka pingis”, ett direkt citat från tränaren, vill journalisten inte alls tala om pingis. Det handlar inte om bordtennis utan om hans kinesiska bakgrund och ”kinesiskhet”. Han är inte riktigt som vi, han är ”den timide kinesen” som envisas ”med sin stapplande svensk-engelska” (SDS 18.4). Den exotiska kinesiska kulturen blir en tvångströja, tränaren antas vara timid på ett kinesiskt sätt, ständigt artig och försynt. Han har *trots* detta ”hårda nypor” på träningarna. Tränaren är fastlåst i bilden av den kinesiska kulturen och stereotypen av en ”timid kines”, han är fastlåst i sina kulturella rötter och är, som invandrare ofta anses vara, en genuin kulturell varelse (Dahlstedt 2005, s.133). Artikeln lyfter fram det faktum att han börjat på en svensk kurs men att han efter några veckor

gav upp. Men han är fortfarande en hjälte i Eslöv, SM-guldet hägrar och artikeln är skriven skämtsamt och kamratligt snarare än dömande. Bilden som illustrerar artikeln visar tränaren på en cykel och bildtexten berättar att han har ”lyft Eslövs AI till en av landets bästa bordtennisklubbar”. Tränaren är en sporthjälte, men likväl inte riktigt som oss.

Dessa artiklar var de enda vi funnit i vårt material som berört exotism. En anledning kan vara att det vi enbart undersökte lokalityheter, och det förekommer möjligen på andra sidor i tidningen. Främmande och spännande kulturer förekommer troligen mer i till exempel kultur- och nöjesnyheterna än de lokala.

2.2.2 Positiva undantag som bryter mot normen

Sydsvenskan gör en kort intervju med en folkpartist som satsar på en ordinarie plats i kommunfullmäktige till nästa val. Intervjun handlar dock till största delen om hans ursprung och det faktum att han pratar som en infödd skåning, trots att han kommer från Bosnien. Anledningen till detta sägs vara att han som liten bodde i Landskrona ”där det inte fanns så många invandrare”, och att hans fotbollsspelande ledde till att han snabbt kom ”in i en svensk jargong”. Han säger själv: ”Jag vill vara en förebild och visa att man inte behöver sälja knark eller köra BMW för att komma fram”. Han säger också: ”Jag känner stor sorg och vrede när jag möter folk som bryter kraftigt trots att de är födda här.” (SDS 2.4) Bilden av folkpartisten från Bosnien är att han är ett undantag, att han skiljer sig från andra invandrarmän genom att tala flytande svenska, studera och vara politiskt engagerad då det normala är att bryta, vara kriminell och politiskt passiv.

En läkare vid namn Mohammed Jamshidi får kommentera nyheten om en polischef som formulerat sig rasistiskt i e-post till kommunalrådet Ilmar Reepalu. I e-posten har polischefen bland annat uttalat sig nedvärderande om människor med namnet Mohammed. Denna artikel skiljer sig från resten av det analyserade materialet då den ger en motbild av mediernas sedvanliga bild av ”Mohammed”. För en gång skull får en Mohammed vara med i tidningen utan att framställas som ett offer eller som någon med allvarliga problem. Istället skildras han som positivt annorlunda. Han är med för att han heter Mohammed och för att han inte är någon ”kriminell Mohammed” utan en välutbildad läkare (SDS 23.4).

Även om det fanns få artiklar som kunde kategoriseras som positivt annorlunda saknades det inte positiva artiklar med invandrare. Men en majoritet av de positiva artiklarna skildrade inte individen med det utländska namnet på ett annat sätt än de hade skildrat en svensk. Vi återkommer till detta i avsnittet om artiklar med neutral ton i avsnitt 2.4. Det är dock betydligt vanligare att tala om de Andra som omgivna av problem än som spännande och exotiska.

2.3 Osynliggörande

Vanligast förekommande i svenska medier är den vita medelklassmannen, gärna heterosexuell, med stort sportsintresse. Det vill säga justitieminister Thomas Bodström. Osynliggjord är den lågutbildade invandrarkvinnan och hennes etnicitet väger tyngre i osynliggörandet än hennes kön (Medieforskare Gunilla Jarlbro på Ordkonstarrangemanget "Maktspråk och språkets makt", 19.4.2005). Minst lika allvarligt som att utpeka invandrare som de Andra är att utelämna och osynliggöra. Men över hälften, 16 av 30, av tidningarna i vårt totala material inkluderar invandrare, ibland handlar det dock bara om ett kortfattat uttalande i en artikel. Av en räkning som gjordes av reportrar på Sydsvenskan hösten 2001 av tidningens egna spalter framgick att enbart en tiondel av de omskrivna är invandrare (Sandström 2005, s.89).

Osynliggörandet märks framförallt i "fråga fem", det inslag där reportrar frågar personer "på stan" vad de tycker om olika frågor. När frågan lyder "Vad tycker du om att gå kvar på Rutsborgsskolan på högstadiet" och det är foto på och svar från åtta barn är alla svenskar. En flicka med utländskt namn kommer dock till tals i huvudartikeln (SDS 7.4). Det finns inte heller någon invandrare med när fyra barn deltar och svarar på frågan: "Vad tycker du om att få en ny skola i Hjärup?" (SDS 6.4) Fyra personer svarar huruvida de känner sig trygga i Staffanstorp och även om en tonåring svarar att "invandrarna är för jäkliga" finns det ingen invandrare med och svarar (SDS 9.4). Enkäter är ett relativt enkelt sätt att inkludera invandrare i tidningen, men trots detta förekommer inga. Gemensamt för dessa artiklar är att de alla återfinns i Omkretsen, där osynliggörandet också är som störst.

"Invandrarkvinnor" är också betydligt mer osynliggjorda än "invandarmän". Det finns bara ett fåtal artiklar i vårt material där kvinnor med utländska namn är huvudaktörer i artiklar större än notiser. Med huvudaktör menas att kvinnan står i centrum. Det är en artikel om en familj som fastnat i en hiss när de försöker undfly en brand (SDS 10.4), en artikel om mögel i studentbostäder (SDS 7.4) och om en praktikant inom vården (SDS 27.4). Kvinnor med utländsk bakgrund förekommer också som ett kollektiv utan ansikten och namn, som i artiklar om kvinnomisshandel (SDS 16.4) och upprepade aborter (SDS 8.4). Kvinnorna är överhuvudtaget mer osynliggjorda än männen och även när det bara handlar om korta uttalanden är de sällan förekommande.

Osynliggörandet tar sig ibland märkliga former. En artikel om att boendesegregationen i Malmö minskar samtidigt som utlandsfödda i kommunen ökar illustreras med en sidoartikel om en dansk som flyttat till Bunkeflostrand (SDS 18.4). Detta trots att det var en ypperlig möjlighet att förknippa icke-nordiska invandrare med något så positivt som minskad boendesegregation. Det finns också exempel på när det finns personer med invandrarbakgrund med på bilden som sedan inte får uttala sig i texten, till exempel en dansgrupp med två flickor med utländsk bakgrund som fotograferas och enbart en från dansgruppen, en svensk flicka, uttalar sig. Det finns också en kort artikel där fotot är viktigast, som handlar om barn som sjöng i Folkets park och med bild på bland annat två

barn med utländsk bakgrund. Men det är enbart en svensk flicka som uttalar sig. (SDS 25.4, 29.4)

Vi ser att osynliggörandet är som störst i Omkretsen, där man troligen inte för samma diskussion om problematiken som man gör i Malmö. En annan intressant punkt är det faktum att samtidigt som människor med arabiska namn syns en del, om än inte lika mycket som är önskvärt, i tidningen är personer med sydamerikansk, afrikansk och asiatisk bakgrund nästan helt osynliggjorda i Sydsvenskans lokalnyheter. Detta kan bero på att diskussionen om ”islamofobi” och muslimer i Sverige är desto större, och att man kanske är mer medveten om att försöka synliggöra den stora arabiska befolkningen i Malmö än de andra invandrargrupperna.

2.4 Neutral ton

Ett flertal av artiklarna skildrar inte invandrare på ett annorlunda sätt. Det kunde lika gärna ha varit en skildring av en svensk, då det inte finns något ”vi och dem”-perspektiv, eller någon bild av normalitet och civilisation mot avvikelse och barbari (Dahlstedt 2005, s.107). Det finns i dessa artiklar ingen uppdelning mellan vi och de andra, mellan invandrare och svenskar. De genomsyras inte av vare sig positiv eller negativ annorlundahet.

Vissa av de artiklar vi läst om invandrare, belyser snarare de samhälleliga problem de intervjuade drabbats av snarare än det faktum att de har utländsk bakgrund. Någon parallell mellan problemet och etniciteten görs inte. Exempel på detta är bland annat artiklar om mögelskadade studentbostäder, långa vårdköer för barn och en autistisk killes svårigheter att återkomma till skolan efter att ha blivit avstängd. Den autistiska pojken är i detta sammanhang framförallt *utvecklingsstörd*, inte framförallt *invandrare*. (SDS 7.4, 5.4) Ett annat exempel är en taxichaufför som har blivit rånad och svårt misshandlad. Han är så pass svårt skadad att han inte kan arbeta, och det framgår också att han lider av en chock efter händelsen. Taxichauffören har ett arabiskt namn, men hans utländska bakgrund är ingenting som journalisten över huvud taget uppmärksammar. Artikeln är av typisk neutral karaktär och hade likaväl kunnat handla om en svensk man (SDS 24.4).

Men det finns också exempel på artiklar som handlar om till exempel sport och kultur. Det sker till exempel i en artikel om Armand Krajnc, tidigare proffsboxare och numera tränare. Det är en positiv artikel där man inte alls lyfter fram det faktum att Krajnc har invandrarbakgrund (SDS 19.4). Det kan bero på att han är en offentlig person och att hans invandrarbakgrund har behandlats i tidigare artiklar. En notis informerar om att japanskfödda konstnären Minako Masui, ett enligt artikeln välkänt konstnärnamn i Malmö, har vernissage. Det är totalt irrelevant att hon är japanskfödd och det kan ifrågasättas varför den informationen står med. Samtidigt beskriver notisen henne inte på annat sätt än en svensk hade beskrivits (SDS 1.4). En liknande artikel på det viset att ursprunget lyfts fram och den likväl är neutral är en artikel om en palestinsk kulturafton, där en palestinier

uttalar sig om palestiniernas situation (SDS 18.4). Även om palestiniern inte utpekas som annorlunda är det problematiskt att palestinier sällan förekommer i andra sammanhang.

En annan artikel om utflyktsbussar till naturen ger pensionärer med svenska namn och barn och ungdomar med utländska sådana lika utrymmen i texten. Artikeln illustreras med två bilder, och även på bilderna får de lika utrymme samtidigt som det inte blir en nyhet i sig att svenska pensionärer och barn med utländsk bakgrund råkar åka med samma buss (SDS 25.4). Detsamma gäller en artikel om serietecknande barn, där både barn med svensk och utländsk bakgrund får komma till tals. Deras bakgrund är inte relevant. Manga och Pokémon är två favoriter, bland såväl ett barn med svenskt namn som ett barn med asiatiskt (SDS 17.4). En artikel om en MFF-match handlar om ett antal olika supportrar och matchen, och en man med spansk klingande namn säger att han tror att MFF vinner, och ingen skillnad görs på honom och övriga supportrar (SDS 11.4).

En annan text som på ett sätt är neutral och på ett sätt tveksam är en artikel om sport i Omkretsen. Det är Skånefinal i klasshandboll och både elever med svenska och utländska namn kommer till tals i artikeln. De skildras på liknande sätt tills journalisten konstaterar att anledningen till att Almir Metic inte har Zlatan på matchtröjans rygg är att den var upptagen (SDS 29.4). Det kan ändå vara en neutral artikel, eftersom det är möjligt att journalisten konstaterat detta även om det var en elev med svensk bakgrund eftersom Zlatan är en så pass populär fotbollsspelare.

Vid ett antal tillfällen kommer invandrare till tals i artiklar i egenskap av yrkesfolk istället för i egenskap av invandrare. Deras bakgrund är också irrelevant. Ett exempel är en pälshandlare med grekisk bakgrund i Malmö vars butik utsatts för skadegörelse (SDS 19.4). En kvinna med utländskt namn blir omnämnd i en artikel om ett byggnadsprojekt och intervjuad i egenskap av byggnadsingenjör (SDS 19.4). Tonen är neutral, och det gäller även för en artikel om reglerna kring uteserveringar där en krögare med utländskt namn citeras (SDS 30.4). Detsamma gäller en artikel om en praktikant inom vården (SDS 27.4).

Det finns alltså ett antal artiklar som inte skildrar invandrare som annorlunda. Samtidigt skildras dessa invandrare i bestämda kontexter: det är sport; dans, MFF, handboll, boxning. Det är inte ofta det är lokala sportnyheter i tidningen, och ändå har vi ett antal exempel på invandrare i sportsammanhang. Det finns dock även exempel på när människor med utländsk bakgrund skildras som i första hand studenter, företagare, mödrar i vårdköer. Vi anser att artikeln om bussturen är ett föredöme. Svenska pensionärer och barn med utländsk bakgrund njuter alla lika mycket av utflykten i naturen, och ingen skillnad görs. Samtidigt är detta inget reportage om ett allvarligt fenomen utan ett sött utflyktsreportage.

2.5 Förorten

Martin Jönsson, chefredaktör för Journalisten, lyfter i en krönika fram inte bara det faktum att förorten beskrivs endimensionell utan även att det saknas en journalistik inte bara *om* utan även *för* de boende i förorten, en journalistik som upplevs som angelägen av de boende (<http://www.journalisten.se>, 16.5.2005). Rapporteringen sker på centrums villkor och ”perspektivet är utifrån och uppifrån” (Lars Nord och Gunnar Nygren i Dahlstedt 2005, s.114). Förorten associeras med kriminalitet, dåliga skolprestationer och droger (Dahlstedt 2005, s.114). Då det ofta handlar om ”invandrartäta” förorter associeras därmed även kriminalitet till invandrare. Detta trots att vi i väldigt liten utsträckning har sett bilden av den kriminella invandraren i Sydsvenskan.

Magnus Dahlstedt ser också hur den motsägelsefulla förortsberättelsen överlever, hur det i den finns symboler som parabolantennor, torghandel, betonghus, Mercedes och metaforer som ”bidragsberoende” och ”förortskultur” (Dahlstedt 2005, s.134). Mediebilden drar upp en tydlig gräns mellan normaliteten och avvikelserna, det ”vanliga” Sverige och den ”avvikande” förorten.

Att analysera hur förorten skildras i Sydsvenskan är en stor undersökning i sig, men vi vill redogöra kort för i vilka sammanhang Rosengård och Lindängen har figurerat i vårt material. Detta då det i detta fall hör ihop med bilden av invandrare.

2.5.1 Förorten: kriminalitet och problem

En notis om Rosengård som handlar om en man som med kniv hotat sin fru till livet, publiceras (SDS 10.4). Deras etnicitet avslöjas inte, däremot följer det mönstret att invandrartäta förorter ofta kopplas samman med kriminalitet och problem samt sällan förekommer i positiva sammanhang. En annan notis om Rosengård handlar om nattvandrarprojektet: ”Nattvandrarprojektet är en fortsättning av det engagemang som finns bland boende i området för ett bättre och tryggare Rosengård”. Denna notis kan jämföras med en artikel om ett liknande projekt, ett nätverk mot ungdomsvåld. Denna artikel får dock större utrymme och initiativtagaren är en svensk förälder (SDS 2.4). Ytterligare en Rosengårdnotis handlar om att ”invandrartjejer stärks i nytt projekt”. Samtidigt som de två flickorna som uttalar sig i artikeln framstår som annorlunda på det vis att de utpekade som ”invandrartjejer” är det en positiv artikel om Rosengård (SDS 15.4) Flickorna beskrivs som målmedvetna, de ska bland annat läsa upp betygen, och inte som passiva. Dessa två notiser är två av undantagen i den annars negativa förortsskildringen.

Familjen Mohammed i Rosengård fastnade i en hiss då de försökte undfly branden som hade börjat härja i deras trappuppgång. Elden hade fattat tag i allt skräp som gamla möbler och liknande som stod i trappan, och med största sannolikhet var branden anlagd. Detta är återigen ett exempel på att de händelser i Rosengård som det rapporteras om handlar om offer och passivitet. Artikeln

illustreras med en bild på familjen, och de ser ledsna och uppgivna ut. Om en svensk familj hade råkat ut för något liknande är det troligt att fotografen bett dem att istället se arga och upprörda ut. Familjen i reportaget framstår som ett offer i sin egen omgivning och bilden som ges är att det snarare råder en uppgivenhet än en upprördhet. ”Jag vågar inte fortsätta bo här om det ska vara så här” säger ett av barnen (SDS 10.4).

Artikelserien ”En vecka i skolbänken” följer Lindängen en vecka. Man får uppfattningen att syftet med serien är att berätta ”sanningen” om en skola i förorten och försöka ge en äkta bild om hur det verkligen är. Det är en skola där en stor del av eleverna har invandrabakgrund, vilket också en stor del av dem som uttalar sig i artiklarna har. Det blir dock ett utifrånperspektiv och mer tillgjort än äkta och nära. Det är en berättelse om problemungdomar; flickor som latar sig på gympan (SDS 18.4), elever som inte äter skollunch utan fralla med nötkräm (SDS 22.4) och som drar arabskämt och diskuterar vad som är ”svenne” och vad som är ”blatte” (SDS 20.4). Föräldrarna till eleverna vill inte tala in meddelande på telefonsvarare så läraren har mobilen på så de ska kunna sjukanmäla dem, men likväl skickar de det sjuka barnets syskon (SDS 20.4). Detta trots att man ju faktiskt *ska* ringa, de vet alltså inte bättre. En lärare med utländsk bakgrund talar om möjligheterna man har när man bor i Sverige, att han själv lyckats bli ”något”. Reportern rapporterar hur detta uttalande bemötas med tystnad och schablonbilden av den ”passiva förortsbon” blir uppenbar (Dahlstedt 2005, s.118). Att rapportera om Lindängen och om en förort i all sin vardagliga lunk måste dock ses som positivt då det inte handlar om kriminalitet utan om vardag. Förortsvardag. På ett sätt handlar det mer om problemungdomar än om invandrare, men det faktum att det går många med utländsk bakgrund på Lindängeskolan lyfts fram och blir ett problem.

Mycket av det som skrivs om Rosengård och Lindängen är negativt. Artiklarna om dessa förorter handlar nästan uteslutande om kriminalitet och problem och förorten framstår som en mycket dystert och destruktiv plats. Ett exempel på detta är en artikel om polisens nya satsning i Lindängen, Hermodsdal och Nydala som går ut på att de ska patrullera i områdena under helgkvällarna. Sydsvenskans journalist har åkt till Lindängen för att undersöka huruvida polisen lyckats med det nya projektet. I tre timmar umgås journalisten med ett ungdomsgäng som folk sägs vara rädda för. Gängets samtal och handlingar skildras och artikeln kommer att handla mer om ungdomsbrottsligheten i förorten än polisens satsning. Den enda bild artikeln ger av ungdomslivet i Lindängen är att alla unga hänger utanför traktens ICA under kvällarna och ägnar sig åt att ställa till med bråk (SDS 28.4).

2.5.2 Förorten enligt förortsborna

Då det i rapporteringen om förorten och invandrare saknas en rapportering *för* istället för enbart *om* kan Metros bilaga Gringo ses som en motreaktion. Detta eftersom Gringos redaktion till största delen består av personer med annan bakgrund än den traditionellt svenska och då de flesta bor i förorter till

Stockholm. Gringo började som en bilaga på åtta sidor som följde med tidningen Metro, vilket också är deras enda sammankoppling, och håller på att växa sig allt större. Förutom tidningsarbetet håller de bland annat seminarium för journalister och journaliststuderande.

Gringo har också, tillsammans med TCO och Integrationsverket, beställt en Sifo-undersökning om hur förortsbor ser på mediebilderna av förorten. Tusen personer, varav 55 procent med utländsk bakgrund, från Hjällbo, Rosengård och Rinkeby har ingått i undersökningen och resultatet redovisas i artikeln "Medierna fakkar förorterna". Förorten beskrivs enligt 30 procent negativt, och enligt 18 procent mycket negativt i media (www.gringo.se/mediebild.pdf, 17.5.2005). Samtidigt tycker 47 procent av ungdomarna i förorterna att "invandrare" generellt beskrivs negativt i media och 67 procent av alla tycker att "invandrarkillar" beskrivs negativt eller mycket negativt. Enbart 30 procent anser att mediebilderna stämmer och 31 procent tror att medierna ger en negativ effekt på integrationen i Sverige (*Metro/Gringo*, 4.4.2005).

Vi intervjuade Silan Otlu som är projektledare på Gringo. Hon anser att den bild som svenska medier ger av invandrare har av invandrare är stigmatiserande: "De menar inget illa, men de har inte det 'tänket'. Det finns fortfarande ett 'vi och dom' och det ger konsekvenser." På Gringo säger de sig försöka motverka dessa schablonbilder av invandrare med hjälp av "humor och kärlek". De driver med fördomar om såväl "svennar" som "blattar" och räds inte att ta upp känsliga frågor. Responsen har hittills varit god och den humoristiska undertonen har i de flesta fall nått fram. (Intervju med Silan Otlu, 17.5.2005)

Otlus förhoppning är dock att medierna inom några år ska ha blivit så bra på att skildra "blattar" att Gringo inte längre kommer att behövas. Hon ser diskussioner som ett redskap för att uppnå den utvecklingen. Det viktigaste är att man talar om och ser det, bland annat genom seminarier och debatter. Två ord är bannlysta från Gringos sidor och det är invandrare och integration. Däremot försöker de avdramatisera och "ta tillbaka" ord som "svartskalle", "blatte" och "svenne". De diskuterar även ordet etnicitet en del på redaktionen, samtidigt som Silan Otlu gärna avskaffar även det begreppet. (Silan Otlu, 17.5.2005)

Silan Otlu anser att journalisternas bakgrund har stor betydelse för vad som senare hamnar på tidningssidorna. Hon menar att man skildrar den värld man upplever, och det kommer att hända något om man får in "fler svartskallar i journalistiken". Till Sydsvenskan har hon ett råd: "Läs Gringo! Kolla hur man kan göra saker annorlunda. Vi kan snacka med dem om hur man kommunicerar." (Silan Otlu, 17.5.2005).

3 Sydsvenskan och mångfalden

”Säg ’diskursanalys’ och de flesta reportrar osäkrar sin revolver.” (Levin 2005, s. 52) Denna uppsats är inte den första undersökningen av medias skildring av invandrare. Trots detta händer ingenting. Vi undrar varför.

3.1 Sydsvenskans arbete för mångfald

Röda Korsets avdelning Quick Responses medierankning 2005 av redaktionernas mångfaldsarbete toppas av Sydsvenskan och Ekot (<http://www.quickresponse.se>, 16.5.2005). Claes Fürstenberg, biträdande chef på Malmö-redaktionen, uppskattar inte vinklingen att Sydsvenskan medvetet satsar på att skildra invandrare på ett jämbördigt sätt, när det i själva verket bara faller sig naturligt i deras arbete. Malmö-redaktionen har ingen mångfaldsplan och Claes Fürstenberg menar att en sådan bland annat skulle innebära att man buntade ihop invandrare och såg dem som en homogen grupp. Det är även därför Sydsvenskan undviker att använda ordet ”invandrare” i tidningen. Istället för en mångfaldsplan tycker Claes Fürstenberg att de ska satsa på att knyta kontakter och hålla en ständig dialog med till exempel Malmös invandrarföreningar. (Intervju med Claes Fürstenberg, 19.5.2005)

Ett sätt att föra dialog är att vara där de man vill föra dialog med är. Lasse Sandström var tidigare redaktör för Tidningen Rosengård, Sydsvenskans tidning i området, och en stark förespråkare för medier som verktyg för integration. Sydsvenskan gav ut Tidningen Rosengård 1993 till 2002 och hade då en fast redaktion på området. Sandström trodde på Tidningen Rosengård och han tror på öppna, fasta eller mobila, redaktioner i områden där det bor många invandrare eller där bevakningen är dålig (Sandström 2005, s.111).

Tidningen Rosengård kan jämföras med till exempel DN:s mobila redaktion som åkte runt under fyra år med start vintern 98/99 och försökte nå och skildra de samhällsskikt som sällan förekom i tidningen. Även Göteborgs-Posten bedriver sedan flera år tillbaka projektet ”Mobila Redaktionen”. Detta projekt har gått ut på att redaktionen åkt ut till olika stadsdelar och satt upp ett ”GP-stånd” med kaffeservering. Dit har läsarna fått komma för att tala med journalister och komma med tips på vad tidningen ska innehålla. Det har därefter gjorts ett tema på stadsdelen i tidningen (www.pressenstidning.nu, 22.5.2005). Tanken är att lämna det koloniala perspektivet som finns i ”safarijournalistiken” och istället ägna sig åt mer än bara snabbutflykter till förorten (Sandström 2005, s.24). Claes Fürstenberg menar däremot att de inte gör någon uppdelning av Malmö, att det egentligen inte finns några förorter i staden eftersom ”det tar åtta minuter med

buss att komma till Rosengård”. Istället delar de upp i händelser. Detta var en av anledningarna till varför tidningen Rosengård lades ner, i kombination med att de missade bevakning i andra delar av staden och att de boende i Rosengård ifrågasatte varför de skulle ha en speciell tidning och inte tillhöra den vanliga editionen (Intervju med Claes Fürstenberg, 19.5.2005). Men enligt Sydsvenskans nyhetschef Karin Zillén har Sydsvenskan sedan de la ned Tidningen Rosengård blivit sämre på att bevaka föreningslivet och därmed gått miste om bevakningen av invandrare i vardagliga sammanhang Därmed förekommer personer med invandrabakgrund numera mest i tidningen då det handlar om brott, problem och kriminalitet (Intervju med Karin Zillén, 16.5.2005).

Fürstenberg förklarar också varför rapporteringen av Rosengård ser ut som den gör: ”Anledningen till varför det handlar mycket om brott när vi skriver om Rosengård, är för att det händer väldigt mycket brott där.” Enligt Fürstenberg ser alltså mediebilderna av förorten ut som den gör för att den är sann. Claes Fürstenberg säger också ”Vi måste anstränga oss, stan ser ut så här. Jag tycker vi har kommit en bra bit på vägen. Invandrare är inte längre med i tidningen bara för att de är invandrare” (Intervju med Claes Fürstenberg, 19.5.2005).

Den biträdande chefen på Lundaredaktionen, Anne Aobadia, berättar att inställningen bland skribenterna på redaktionen alltid är att välja att skriva om det som inte är det självklara. Instinktivt intervjuar de hellre andra än svenskar, om det finns en möjlighet att välja. Hon medger dock att vissa grupper är mer synliggjorda än andra i tidningen. För ett tag sedan var satt hon med i en grupp som undersökte vilken typ av människor som oftast förekom med direkta citat i tidningen. Resultatet visade att 80 procent av alla citaten kom från vita män, men den siffran var lite mindre för Lund- och Malmö-sidorna.

För att undvika att förstärka fördomar menar Anne Aobadia att det är viktigt att själv sätta dagordningen och tänka ett varv till. Hon är själv uppvuxen i Iran, men menar att hennes persiska ursprung inte har haft någon större inverkan på hennes arbete som journalist. Anne Aobadia anser att Lundaredaktionen är duktiga på att skildra olika typer av människor, och att det viktigaste alltid är att skriva om sådant som är av allmänt intresse snarare än att alla grupper någon gång blir representerade (Intervju med Anne Aobadia, 19.5.2005).

Emma Leijnse, chef för Omkretsen, tycker att invandrare skildras på samma sätt som svenskar i tidningen, men tillägger ”de få gånger de förekommer”. Att människor med utländsk bakgrund så sällan hamnar i spalterna, menar hon beror på att det delvis ”bor lite invandrare i Omkrets-kommunerna” och att de själva är dåliga på att leta upp folk. Hon har nyligen undersökt alla tidningar från två veckor tillbaka i tiden, på initiativ av nyhetschefen, för att undersöka om det var så att invandrarkvinnor framställdes som offer och invandarmän som förövare. Hon menar att det inte var så. Omkretsredaktören säger att de diskuterar frågor rörandes etnicitet väldigt ofta på redaktionen, speciellt när det handlar om att avslöja nationaliteten på någon i artikeln eller inte. Hon säger: ”Det viktigaste är att alltid fråga varför vi gjorde som vi gjorde. Vem skriver för? Blev det bra?” Men Emma Leijnse tycker att det viktigaste är att tänka efter i varje fall.

Eftersom den grupp som intervjuas oftast i Omkretsen är politiska tjänstemän, en grupp som nästan uteslutande består av svenskar, menar Emma Leijnse att man

för att få en så mångfacetterad bild som möjligt bör bli bättre på att bevaka föreningslivet där det finns många invandrare. Hon anser att journalisternas bakgrund och dess betydelse för hur människor med olika etnicitet skildras spelar viss roll. Hon lyfter fram att de har en fotograf som talar arabiska och att de därmed kommer in i nya miljöer. Hon säger också: "Kvotering kan vara bra i vissa fall, men det allra viktigaste är att man har journalister som har förmågan att kunna prata med folk och ingjuta förtroende." (Intervju med Emma Leijnse, 19.5.2005)

Nyhetschefen Karin Zillén ser positiv särbehandling som lösningen på problemet och menar att tidningen hade mycket att vinna på att anställa personer med särskilda språkkunskaper och/eller annan bakgrund än den traditionellt svenska. Hon säger också att Sydsvenskan anstränger sig särskilt för att hitta personer som instämmer på den beskrivningen genom att i platsannonserna explicit välkomna ansökningar från journalister med utländsk bakgrund. Detta gäller även de praktikplatser tidningen erbjuder journaliststuderande. Problemet är bara att Sydsvenskan har anställningsstopp och inte rekryterar någon ny personal (Intervju med Karin Zillén, 16.5.2005). Med andra ord omöjliggörs Karin Zilléns förslag på lösning.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att redaktörerna på Sydsvenskan föredrar diskussioner på redaktioner framför ett skrivet mångfaldsdokument. De tycker det är viktigt att anställa fler journalister med utländsk bakgrund, vilket i nuläget inte är möjligt, men också att de själva blir bättre på att knyta kontakter och hålla en dialog med till exempel invandrarföreningar. Men genom att de lagt ned Tidningen Rosengård och inte heller, till skillnad från GP och DN, har en mobil redaktion kan en sådan dialog bli svår att få till stånd.

3.2 Analys och konstruktiva förslag

Vad vi tycker är förvånansvärt och mycket märkligt är att det trots en medvetenhet om problemet råder en sådan stor slapphet inför det. Sydsvenskan borde engagera sig mer i att försöka lösa problemet. När rekrytering av journalister med utländsk bakgrund i nuläget inte är en möjlig lösning, måste de utbilda tidningens redan befintliga journalister så att de inte fortsätter att begå samma misstag. Vi anser också att frågor som rör skildrandet av etniciteter borde få större utrymme i de dagliga mötena och diskussionerna på redaktionen. Inga förändringar kommer att ske utan att de föregås av konstruktiv självkritik. Man skulle till exempel kunna arrangera workshops och andra former av internutbildningar, i kombination med att man för en öppnare dialog med de boende i till exempel Lindängen och Rosengård. En rörlig redaktion eller redaktioner på plats i så kallade "invandratäta" områden skulle kunna vara en lösning för att göra en tidning "för" invandratäta områden och invandrare istället för enbart "om". Detta, tillsammans med en redaktion som består av journalister med skilda bakgrunder, anser vi vara det allra viktigaste. Detta då redaktörernas tal om dialog och kontaktknytande faller platt om man inte har något att utgå från.

Till dessa olika former av satsningar som vi föreslagit, tillkommer även ett krav på uppföljningar. Om man har ett skrivet mångfaldsdokument är det också enklare att se om det följs eller inte. Det borde ingå i rutinerna på en tidningsredaktion att göra regelbundna utvärderingar för att mäta utvecklingen av satsningar för ett förbättrad sätt att skildra olika etniciteter. På Sydsvenskan, och alla andra medieföretag för den delen, borde det finnas minst en anställd som har som sin huvudsakliga arbetsuppgift att bevaka allt som publiceras så att det inte föreligger någon form av diskriminering i materialet. Den här personen skulle då också figurera som blåslampa i de redaktionella diskussionerna om media och etnicitet. När det handlar om genusperspektiv ställer cheferna rutinmässigt frågor till journalisterna hur det ser ut i artiklar och inslag, vilket man även skulle kunna göra i dessa frågor (www.quickresponse.se, 15.6.2005). En sådan typ av bevakning görs redan av Quick Response, men borde bedrivas internt inom alla tidningar. Då Quick Response erbjuder föreläsningar i ämnet, kan det komma väl till pass för Sydsvenskan att anlita dem.

Vi anser att man också bör arbeta med frågorna redan på journalistutbildningarna. Det är möjligt att det redan görs idag, men man måste lägga ännu större vikt vid det. Även om medvetenheten om problemet är stor idag tycks man inte reflektera tillräckligt mycket över konsekvenserna av att människor i Sverige diskrimineras i media. Medier som bromskloss mot eller medel för integration bör diskuteras i större utsträckning.

Något av det viktigaste är ändå att dessa frågor kring mångfald, journalistik och nysvenskar kommer upp på dagordningen. Alla redaktionschefer som intervjuats av Quick Response inför medierankningen om mångfald anser att deras redaktioner måste bli bättre på att skildra det nya Sverige (www.quickresponse.se, 16.5.2005). Nu gäller det att gå från tanke till handling.

4 Avslutning

Skildringarna av de Andra i Sydsvenskan präglas av passivitet, problem och uppgivenhet. Det handlar, trots att det finns många invandrarföreningar, väldigt sällan om initiativ och målmedvetenhet. De Andra skildras inte som exotiska eller spännande i någon större utsträckning, vilket till viss del förvånar. Det är möjligt att artiklar som skildrar invandrare på detta sätt återfinns bland kultur- och nöjenheterna, som en matutflykt på Möllevångstorget eller en arabisk kulturfestival. Det finns också få artiklar som berör kriminalitet. Förorter som Rosengård och Lindängen är också övergripande negativt skildrade och initiativ från de boende i Rosengård ges inget stort utrymme i Sydsvenskan. Vår studie bekräftar att det trots att diskussionen uppstått och problemet kommit upp på dagordningen inte har blivit särskilt mycket bättre. Invandrare skildras fortfarande som de Andra på ett genomgripande negativt sätt.

En risk vi diskuterat är att analysen blir självuppfyllande, att man genom det postkoloniala perspektivet blir onödigt negativ och kritisk. Vi anser dock inte att vi överdrivit i vår analys, utan hävdar att vi visar på bilden av invandrare i Sydsvenskan. Samtidigt är det svårt att i en diskursanalys ha sanningsanspråk, men vi tycker att vi genom våra illustrerande exempel och vår analys har belyst en problematik. En invändning mot vårt resultat kan vara att mediebilderna är som den är för att den är sann, vilket vi tycker är en förenklad bild av sanningen.

Osynliggörandet är också det förvånande, till exempel är osynliggörandet nästan totalt i Omkretsen. Detta trots att Omkretsen hade tre frågeenkäter som med lätthet kunde ha inkluderat invandrare. Det beror inte på att det inte finns några invandrare i Omkretsen, vilket det gör om än inte i lika stor utsträckning som i Malmö och Lund. Det kan däremot bero på att Sydsvenskan efter att ha slagit ihop alla lokalredaktioner förutom Lund och Malmö blivit sämre på att täcka detta område som omfattar ett flertal städer från Trelleborg till Höör. Vi är också förvånade över det faktum att asiater, sydamerikaner och afrikaner var så pass osynliggjorda i Sydsvenskan, till skillnad från människor med arabiska och östeuropeiska namn som är desto vanligare.

Det vi saknar är skildringar av invandrare som visar på delaktighet i samhället, på initiativ framför passivitet. Det är dock en svår balansgång, artikeln om kommunpolitikern från Bosnien är ett exempel på en artikel där man lyfter fram en invandrare som *gör någonting*, men samtidigt framställs det bara som ett positivt undantag till normen. Det är svårt för journalisterna att ”göra rätt”, men det man borde satsa på är att skildra lyckade invandrare som lyckade individer, och lyfta fram viktigare information än bakgrund och etnicitet. Som det är idag kommer individernas andra identiteter förutom ”invandrare” i skymundan. Det går inte att undgå att information om ursprung kan vara en väg för att visa på mångfald i samhället, och att det i till exempel artiklar om diskriminering eller

förfördelade grupper kan vara nödvändigt. Men så länge man lägger så pass stor vikt vid det som man gör idag, i fall när det överhuvudtaget inte är berättigat, skildras invandrare oundvikligen som de Andra, annorlunda från oss. Det finns dock exempel på när Sydsvenskan lyckas och invandrare inte alls skildras som de Andra. Det skulle vara till fördel om alla former av rapportering genomstrukturerades av en avsaknad av annorlundahet.

Vi menar att vi till viss del kan generalisera utifrån vårt material, men samtidigt anser vi ändå att det viktigaste är vad det säger om Sydsvenskan. Sydsvenskan är ändå den tidning som enligt Quick Response är bäst på mångfald. När vi ser sådana brister i Sydsvenskan, vilka brister finns det då inte i andra tidningar? Det är intressant att Sydsvenskan, som lyfts fram som ett föredöme, trots detta har så stora brister och skildrar nysvenskar på ett så negativt sätt.

Vi skulle vilja ge två förslag på vidare forskning. Dels anser vi det vara intressant att undersöka vilken bild en ”etniskt balanserad” redaktion ger av invandrare och om det finns ett kausalt samband mellan en ”etnisk balanserad” redaktion och en rättvis bild. Detta eftersom många lyfter fram det som en möjlig lösning på problematiken. Vi anser det också intressant att undersöka vilka effekter olika mångfaldssatsningar på medieföretag gett.

Vi har erbjudit ett antal konstruktiva lösningar på Sydsvenskans, och många andra medieföretag med dem, problem. Vi tror på mobila redaktioner, då vi anser att dess effekter kan bli just det inkluderande som är nödvändigt för demokrati och integration. Det viktigaste måste ändå vara att sträva efter en tidning inte *om* utan *för* invandrare, en tidning som inte gör åtskillnad på vi och dem. En tidning för alla.

5 Referenser

- Abu-Eid, Samir, 2005. "Två blondiner och en tolk", s. 27-31 i Beckman, Peter - El Mahdi, Josef (red). *Förändringstid*. Stockholm: Publicistklubben.
- Bergström, Göran - Boréus, Kristina, 2000. *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Bredström, Anna, 2003. "Gendered racism and the production of cultural difference: media representations and identity work among 'immigrant youth' in contemporary Sweden", s.78-88 i NORA: Nordic Journal of Women's Studies, vol. 11, no. 2.
- Carlsson, Ylva, 2002. "Stort slit för mindre format", <http://www.pressenstidning.nu/Article.jsp?article=2050>, 22.5.2005
- Dahlstedt, Magnus, 2005. *Reserverad demokrati: representation i ett mångkulturellt Sverige*. Umeå: Boréa.
- El Mahdi, Josef, 2005. "QR:s Medierankning 2005: Ekot och Sydsvenskan mest ambitiösa", <http://www.quickresponse.se> 16.5.2005
- Eriksson - Eriksson Baaz - Thörn (red.), 2002. *Globaliseringens kulturer. Den postkoloniala paradoxen, rasismen och det mångkulturella samhället*. Andra upplagan. Nora: Nya Doxa.
- Esaiasson, Peter - Gilljam, Mikael - Oscarsson, Henrik - Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan*. Andra upplagan. Stockholm: Nordstedt Juridik AB.
- Fazlhashemi, Mohammed, 2001. "Svenskarna moderniserar de äkta mattornas land", 133-157 i Mc Eachrane, Michael – Faye, Louis (red). *Sverige och de Andra. Postkoloniala perspektiv*. Stockholm: Natur och kultur.
- Jönsson, Martin, 2005. "En osynlig del av Sverige" http://www.journalisten.se/ledare.aspx?article_id=8405, 16.5.2005
- Labba, Elin-Anna, 2005. "Minoritet med plats i en bisats", <http://www.quickresponse.nu>, 14.4.2005
- Levin, Anna, 2005. "Fel fel fel", s. 52-54 i Beckman, Peter - El Mahdi, Josef (red). *Förändringstid*. Stockholm: Publicistklubben.
- Mattsson, Karin, 2001. "Ekonomisk rasism – Föreställningar om de Andra i ekonomisk invandrarforskning", 243-264 i Mc Eachrane, Michael – Faye, Louis (red). *Sverige och de Andra. Postkoloniala perspektiv*. Stockholm: Natur och kultur.
- Mc Eachrane, Michael – Faye, Louis (red), 2001. *Sverige och de Andra. Postkoloniala perspektiv*. Stockholm: Natur och kultur.
- Ristilammi, Per-Markku, 1994. *Rosengård och den svarta poesin. En studie av modern annorlundahet*. Stockholm: Symposion.
- Said, Edward, 2004. *Orientalism*. Stockholm: Ordfront.

Sandström, Lasse, 2005. *Rosengård i medieskugga. Om medier som medel och hinder för integration*. Stockholm: Stiftelsen institutet för Mediestudier i samarbete med Sellin & Partner.

Sydsvenskan, del C, 1.4.2005-30.4.2005.
Metro/Gringo, 4.4.2005.

Artikel om Edward Said, <http://www.wikipedia.org>, 20.5.2005
Sifo-undersökning av vad förortsborna anser om mediebild av förorten,
<http://www.gringo.se/mediebild.pdf>, 17.5.2005

Intervju med Aobadia, Anne, biträdande chef på *Sydsvenskans* Lundaredaktion,
19.5.2005

Intervju med Fürstenberg, Claes, biträdande chef på *Sydsvenskans*
Malmöredaktion, 19.5.2005

Intervju med Leijnse, Emma, chef på *Sydsvenskans* Omkretsen, 19.5.2005

Intervju med Otlu, Silan, projektledare på *Gringo*, 17.5.2005

Intervju med Zillén, Karin, redaktionschef på *Sydsvenskan*, 16.5.2005.